

idáig nem kaphattak hangot, mert az iskola céljaival nem mindig egyező elképzeléseik voltak. Az iskola és a család érdekeinek összehangolására így sor kerülhetne.

CSONGOR ANNA

Önkéntesek munkája, karitatív tevékenység

A három nap délutánján folyó szekcióülések változó 8-12 fő részvételével folytak, melyből 3-4 személy kapcsolódott be e munkába rövidebb-hosszabb időre.

A viták az alábbi fő kérdések köré csoportosultak:

1. a) A pedagógusok önkéntes szociális munkája.
- b) A szülők mint önkéntes szociális segítők (felnőttek illetve gyerekek körében).
- c) A diákok, mint szociális segítők (felnőtteknek illetve gyerektársaknak).
2. A diákok nevelése az önkéntes szociális munkára:
 - a) A karitatív attitűd formálása.
 - b) Külső „önkéntes-képzők” az iskolákban.
 - c) Az önkénteseket képző pedagógus.

Problémák

3. a) Az önkéntesek felelősségvállalása.
- b) A „professzionális” szociális munkások rivalizálása, gyanakvása az önkéntesekkel szemben.
- c) Az önkéntesek intézményellenessége.
- d) A segítségi és a tanulási motivációk elválása az önkénteseknél.
Az aktivitás és a befogadás ellentétessége.
- e) Az önkéntes segítőkészség lankadása társadalmunkban – a „maradók” megőrzése.
4. Az önkéntes segítők számára nélkülözhetetlen tudások, képességek:
 - a) szervezési-szerveződési ismeretek,
 - b) kommunikációs képességek,
 - c) széles körű gyakorlati tudás,
 - d) akció-lebonyolítási képesség,
 - e) együttműködési készség (a professzionalistákkal).

A vitában kirajzolódott egy diagnózis az önkéntes segítőmunka iskolai helyzetéről, illetve a legfőbb akadályokról. Ezek szerint:

- a pedagógusoknak nincs idejük a „szövetségesek”, a környezet bevonására, az együttműködés szervezésére;
- nincsenek referenciák az együttműködéshez szükséges bizalom megteremtéséhez;
- nincs hivatalosan támogatott együttműködési csatorna;
- az önkéntesek szervezetszerű működéséhez nincs szervezői kapacitás, szaktudás, nincsenek koordinátorok;
- az iskolák zártak, nem szívesen engedik be a gyermekjólét érdekében tenni akaró szervezeteket és egyéneket;
- hiányoznak az önkéntesek munkájához kedvezőbb feltételeket teremtő, alapítvány-jellegű iskolai önkormányzatok (iskolaszékek).

A szekció résztvevői az iskolai önkéntes munka alapelveit és feltételeit megfogalmazták:

- nyitott iskola – együttműködő gyermekjóléti intézmények, szabadidővel rendelkező pedagógusok;
- kooperáció más humán szolgálatokkal;
- az iskolai önkéntesek településfejlesztő funkciót is lássanak el;
- a szolidaritás elvét érvényesítsék a szülői közösségekben, a nevelőtestületekben, a diákönkormányzatban egyaránt.

Mindezekon túl szinte áttekinthetetlen bőségben és tarkaságban vetődtek fel konkrét javaslatok:

- jogszabályszoigálat a diákok számára;
- a nyilvánosság erősítése az iskolában és a településen (egymással összekapcsolva);
- gyermekmeghallgató szolgálatok;
- a gyermekek szabadidejének szervezése;
- önségítő gyermekközösségek;
- a településért végzett önkéntes gyermekmunkák (idősek, rokkantak segítése stb.);
- iskolai testvéregyesületek;
- információs szolgálat az iskolákban;
- az iskolák által szervezett önkéntes szolgáltatások nonprofit előnyöket élvezhessenek;
- az állami és az önkormányzati szektor is támogassa a civil önkéntes szerveződéseket;
- a horizontális kapcsolatok fejlesztése az önkéntes szervezetek között;
- az önkéntes és professzionális gyermekjóléti szervezetek fogjanak össze;
- önkéntesek is képezzenek önkénteseket;
- építsünk bizonyos önkéntes személyek „karizmatikus” referenciáira;
- az önkéntes segítők fejlesztő koordinátorait az állami költségvetés finanszírozza jóléti tanácsok kontrollja mellett;
- az egyesületek és egyházak számonkérhető programok alapján működjenek együtt az iskolai önkéntes segítőkkel.

Összefoglalásként leszögezhetjük, hogy a szekcióülések legfőbb tanulsága a következő: az önkéntes szociális munka kérdése meglehetősen elhanyagolt hazánkban, presztízse is csökkent (lejáratos a rendszerváltozás előtti „társadalmi munka”), nem elemzik kellő mélységgel a szakemberek az önkéntes munka szociológiai, pszichológiai és gazdasági hátterét; s kevesen érzik, hogy általános társadalmi elvárás lenne: mindenki végezzen valamilyen önkéntes munkát.

Így a vita túlmutatott a szociálpedagógia témakörén, s felvetette egy külön önkéntes szociális munkával foglalkozó konferencia szükségességét.

TALYIGÁS KATALIN – TÖRÖK IVÁN

Lakóhely és szociálpolitika

Miután a konferencia szervezési megoldása lehetővé tette valamennyi résztvevő számára, hogy több szekció munkájába is bekapcsolódjon, ezért az alábbiakban összefoglalt három beszélgetésben résztvevők is magától értetődően éltek ezzel a lehetőséggel. Így tehát a három beszélgetés sokkal inkább három egyedi alkalomként, mintsem egy folyamat három fázisaként jött létre. A háromszori kölcsönös bemutatkozás természetes következménye lett, hogy mindhárom alkalommal hosszabb bemutatkozásokra, személyesebb hangvételű problémáismertetésekre is sor került.

Első beszélgetés: „váltóságok”

A beszélgetés külön érdekessége volt, hogy nemcsak hazai, hanem külföldi résztvevői is voltak. A csoport kérésére az Egyesült Királyságból és Ukrajnából érkezett vendégek saját hazájuk helyi szociálpolitikájáról beszéltek.

Az angol nyelvterületen ismeretlen a szociálpedagógus fogalma. Ők iskolai szociális munkásokat képeznek és alkalmaznak.

A szociálpedagógus fogalmát germán-orsz modellnek tartják. Az angol helyi önkormányzatok iskolai gyermekvédelmi feladatait jellegzetesen három munkakörben látják el:

1./ Az iskolák tanárai, akik szociális munkás továbbképzésben is részesülnek, s ennek legnyilvánvalóbb eredménye az, hogy a gyermekek elleni erőszak (*child abuse*) 60%-át ők észlelik elsőként. A „child abuse” fogalmát Magyarországon még nem kezeljük olyan